

Mensen op de vlucht lopen voor, tijdens en na hun reis een hoger risico om overlever of getuige te worden van seksueel en gendergerelateerd geweld (SGGG) (IOM, MMC & UNHCR, 2024). Dit heeft grote negatieve gevolgen op het welzijn van nieuwkomers in Nederland (Pharos, 2018b) die vaak niet bij formele hulpinstanties terechtkomen (de Schrijver et al., 2022).

Project **SAMEN**, uitgevoerd door de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) en Dokters van de Wereld van september 2022 tot en met augustus 2024, heeft als doel om SGGG in Nederland bespreekbaar te maken onder migranten en professionals en nieuwkomers die dit meemaakten naar ondersteuning te begeleiden. Het aanbevelingenrapport beschrijft de lessen uit twee jaar **SAMEN**.

Op deze infosheet zijn de aanbevelingen voor de nationale overheid samengevat.

Ga naar de [projectwebsite](#) voor meer informatie over het **SAMEN**-project

[Klik hier voor het volledige rapport](#)

AANBEVELING 1

Om de risico's en doelgroep beter in kaart te brengen is het noodzakelijk om onderzoek te doen naar SGGG in migrantengemeenschappen en goede praktijken ter preventie en aanpak van SGGG.

Wereldwijd is er steeds meer bekend over de enorme omvang van SGGG binnen migrantengemeenschappen. Naar schatting maakt 63-80% van de vrouwen en 25-56% van de mannen met een vluchtachtergrond seksueel geweld mee (Amnesty International, 2023; Busch, Hansen, Hougén, 2015). Naast seksueel geweld zijn er ook cijfers over andere vormen van gendergerelateerd geweld. In 2021 behandelde de Nederlandse politie 628 zaken van eengerelateerd geweld (Janssen, 2022), waarbij in ruim een vijfde van de gevallen mensen van Syrische afkomst betrokken waren (Bakker, 2023). Daarnaast zijn in Nederland bijna 41.000 vrouwen besneden en lopen naar schatting 4.200 meisjes de komende twintig jaar risico op besnijdenis (Pharos, n.d.). Belgisch onderzoek toont aan dat slechts 39% van de asielzoekers na seksueel geweld informele hulp zoekt, meestal bij een vriend, en slechts 4% formele hulp zoekt (de Schrijver et al., 2022). Over het risico dat nieuwkomers in Nederland lopen is nog niet veel bekend. Onderzoek naar de prevalentie van SGGG onder verschillende groepen nieuwkomers en hun ervaringen met voorlichting en het Nederlandse zorgsysteem is nodig om de situatie in Nederland beter te begrijpen.

AANBEVELING 2

Betrek sleutelpersonen bij de aanpak van SGGG en waarborg hun (financiële) erkenning, de kwaliteit van de diensten en het welzijn van de sleutelpersonen.

Sleutelpersonen zijn gekwalificeerde ervaringsdeskundigen die dankzij hun gemeenschappelijke talenkennis en culturele achtergrond makkelijk aansluiting vinden bij nieuwkomers. Dit leidt tot vertrouwen en openheid, waardoor nieuwkomers hen vaak benaderen met problemen. Sleutelpersonen krijgen regelmatig te maken met complexe problematiek, zoals SGGG, maar weten niet altijd hoe ze hier mee om moeten gaan. Andere problemen die zij momenteel ervaren hebben te maken met het gebrek aan (financiële) erkenning, begeleiding en intervisie. Sleutelpersonen spelen een onmisbare rol bij de bestrijding van SGGG binnen migrantengemeenschappen, dus het **SAMEN**-team raadt aan om hen structureel in te zetten en bestaande uitdagingen aan te pakken.

AANBEVELING 3

Biedt een stabiele omgeving voor nieuwkomers na aankomst in Nederland. De verhuizingen tussen asielzoekerscentra tijdens de eerste periode in Nederland in combinatie met de wachtlijsten voor de specialistische zorg maken het lastig om professionele hulp te krijgen indien nodig. Ook maken de verhuizingen het moeilijker om een sociaal netwerk op te bouwen om steun bij te vinden.

Door de beperkte opvangcapaciteit in Nederland verhuizen asielzoekers regelmatig tussen opvanglocaties, wat hun toegang tot ondersteuning bemoeilijkt. Gemiddeld verhuist iemand in de eerste zes maanden eenmaal, maar dit kan oplopen tot vier verhuizingen (CBS, 2023). Dit maakt het moeilijk voor nieuwkomers om duurzame relaties op te bouwen, zowel met medebewoners als professionals. Nieuwkomers bouwen lastiger een sociaal netwerk op om op terug te vallen, omstanders signaleren problemen minder snel en hulpverleners kunnen behandelingen niet starten of afmaken. Sommige hulpverleners verwijzen door de verhuizingen niet door naar GGZ-instellingen en trajecten kunnen niet altijd bij dezelfde hulpverlener worden afgemaakt, wat schadelijk kan zijn voor overlevings van SGGG. Stabiliteit is dus van essentieel belang om het welzijn van nieuwkomers te bevorderen.

AANBEVELING 4

Stroomlijn de informatievoorziening aan migranten, zorgverleners en uitvoerders en bied hen duidelijke handelingsmogelijkheden.

Er is een brede behoefte aan informatie en handelingsperspectief. Organisaties missen soms de kennis om nieuwkomers door te verwijzen naar hulp, terwijl zorgverleners behoefte hebben aan cultuursensitieve kennis. Een enkele voorlichting is vaak niet voldoende om hen handelingsperspectief te geven. Tot slot zoeken nieuwkomers structurele informatievoorziening om hun weg in Nederland te vinden. De sleutelpersonen van **SAMEN** krijgen unaniem vragen van migranten die SGGG hebben meegemaakt over waar men naartoe kan voor hulp en wat deze hulp vervolgens inhoudt. Het is belangrijk om deze thema's op meerdere momenten in de asielprocedure aan te kaarten en informatievoorziening in algemene zin te stroomlijnen.

Medegefinancierd door de Europese Unie

Medegefinancierd door de Europese Unie. Opvattingen en meningen zijn die van de auteur(s) en niet noodzakelijk die van de Europese Unie of DG JUST. Noch de Europese Unie, noch de subsidieverstrekende instantie kan hiervoor verantwoordelijk worden gehouden.

